

## د وضعیت عمومي کتنه او بشري اړتیاوې

افغانستان د اړمنو کسانو په ټولیز شمېر کې له لږ کمښت سره سره، لا هم په ۲۰۲۶ کال کې د نړۍ د تر ټولو لوی بشري ناورین درلودونکی پاتې دی. کلونو جگړو، اقتصادي ناتوانۍ، په بنسټیزو خدماتو کې لږې پانګونې او د حقونو چټک له منځه تلو د نفوس لویه برخه له کمزوري مقاومت سره مخ کېږي. دا دوامداره فشارونه اوس د خوړو د خوندیتوب له خرابېدو، له پولو هاخوا په لویه کچه د بېرته راستنېدونکو، د اقلیمي بدلون له امله د وچکالۍ، تکراري طبیعي پېښو او له عامه ژوند څخه د ښځو او نجونو له سیستماتیک ایستلو سره نور هم پېچلي شوي دي. په ۲۰۲۶ کال کې، اټکل کېږي چې شاوخوا ۲۱.۹ میلیونه کسان به – د ټول نفوس نږدې ۴۵ سلنه – بشري مرستو ته اړ وي، چې دا د پرله پسې شاکونو او ژورو جوړښتي زیانونو ګډ اغېز ښيي.<sup>۱</sup>

د تېر کال د ژمي د بېوزلۍ موسم د اټکل په پرتله، د ۲۰۲۶ کال د خوړو د خوندیتوب د پړاوونو د ډلبندي تحلیل په افغانستان کې د خوړو د خوندیتوب په برخه کې جدي خرابوالی ښيي. د هغو کسانو شمېر چې اټکل کېږي د خوړو له جدي نشتوالي (د دغه ډلبندي له درېیم پړاو یا پورته) سره مخ شي، د ۲۰۲۵ کال له نومبر څخه د ۲۰۲۶ تر مارچ پورې له ۱۴.۸ میلیونو (د نفوس ۳۲ سلنه) څخه ۱۷.۴ میلیونو (۳۶ سلنه) ته لوړ شوی، چې په دې کې د دې ډلبندي څلورم پړاو (بېرني حالت) پېښې له ۳.۱ میلیونو څخه ۴.۷ میلیونو ته زیاتي شوې دي. د ۲۰۲۶ کال د جنورۍ او ډسمبر ترمنځ، اټکل کېږي چې تر پنځو کلونو کم عمره ۳.۷ میلیونه ماشومان به له حادې خوارځواکۍ – چې ۲۶ سلنه یې شدیدې بڼه لري – او همدا راز ۱.۲ میلیونه امېندواره او شیدې ورکوونکې میندې له دې ستونزې سره مخ شي. د ۲۰۲۶ کال تر لومړیو پورې، اټکل کېږي چې په ځینو سیمو کې خوارځواکي نوره هم خرابه شي، چې فاریاب او پکتیکا به د دې ډلبندي د حادې خوارځواکۍ څلورم پړاو (ناورین) ته داخل شي.<sup>۲</sup>

د خلکو بېخايه کېدل پر هغو خدماتو چې لا له وړاندې تر فشار لاندې دي، اضافي فشار اچوي؛ د نومبر تر وروستیو پورې له ګاونډیو هېوادونو څخه د څه باندې ۲.۸ میلیونه خلکو بېرته راستنېدلو بشري اړتیاوې نورې هم زیاتي کړي او پر بنسټیزو خدماتو او معیشت یې اضافي فشار راوړی دی. له تېر کال راهیسې له ګاونډیو هېوادونو څخه په لویه کچه بېرته راستنېدني دوام لري، چې په سلګونو زره افغانان د تورخم، سپین بولدک او میلک په څېر سرحدي پولو له لارې راوړي. د کډوالۍ نړیوال سازمان په وینا، بېرته راستنېدونکي ډېری وخت له محدودو شتمنیو سره راځي او سم لاسي ګڼ اړخیزو مرستو ته اړتیا لري، لکه سرپناه، اوبه، حفظ الصحة او نظافت، روغتیا او محافظتي خدمات شامل دي.

روغتیايي خطرونه لا هم لوړ پاتې دي، په ځانګړې توګه د ماشومانو او ښځو لپاره. د روغتیا نړیوال سازمان د څارنې ارقام د شري او شدید اسهال (نس ناسټي) د خپرېدو دوام ښيي، چې تر پنځو کلونو کم عمره ماشومان تر نورو ډېر ترې اغېزمن شوي دي. د ژمي سخت شرایط، نامناسبه سرپناه او پاکو اوبو ته محدود لاسرسی د ساري ناروغیو او شدیدې خوارځواکۍ خطر نور هم زیاتوي.

په ټوله کې، د ۲۰۲۶ کال په جنورۍ کې بشري وضعیت د اړتیاوو د لوړې کچې، محدود عملياتي ظرفیت او د بودیجې د پام وړ کمښت له امله مشخص شوی دی. سم لاسي، دوامداره او هر اړخیز ملاتړ ته اړتیا ده ترڅو د خوړو خوندیتوب، تغذي، روغتیايي پایلو او د خوندیتوب په شرایطو کې د نور خرابوالي مخه ونیول شي، په ځانګړې توګه د ماشومانو او زیانمنو کورنیو لپاره.

## د پروګرام د غبرګون لنډ تحلیل

### روغتیا

یونیسف په جنوري میاشت کې د ۲،۳۹۳ ثابتو او ۱۶ ګرځنده روغتیايي مرکزونو له لارې په ټولو ۳۴ ولایتونو کې د اړینو روغتیايي خدماتو وړاندې کولو ته دوام ورکړ. له دې جملې څخه په ۱۷ ولایتونو کې ۱،۳۸۳ مرکزونه د امیندواری او نوي زیږېدلي ماشوم د روغتیا په برخو کې د لوړو اغېز لرونکو اقداماتو، لکه تر زیږون وروسته د وینې بهېدنې او د نوي زیږېدلي ماشوم د عفونت مخنیوي په واسطه پیاوړي شول. د پاملرنې د دوام ډاډ ترلاسه کولو لپاره، یونیسف د ۲۹،۸۸۷ روغتیايي کارکوونکو د تنخواوو ملاتړ وکړ، چې ۳۷ سلنه یې ښځې دي؛ دې چارې ۵،۱۹۷،۴۴۳ میلیونه خلکو ته د اړینو روغتیايي خدماتو د لاسرسي زمینه برابره کړه چې ۲۸ سلنه یې ماشومان دي.

په جنوري میاشت کې، یونیسف او همکارو مؤسسو یې د ۱۳۷ راپور شویو شکمنو ناروغیو خپرېدو ته ځواب ووايه. په دې میاشت کې تر ټولو ډېر راپور

<sup>۱</sup> اوجا: د افغانستان بشري اړتیاوې او د غبرګون پلان ۲۰۲۶

<sup>۲</sup> د خوړو د خوندیتوب د پړاوونو د ډلبندي راپور - افغانستان: د ۲۰۲۵ کال له سپټمبر تر اکتوبر پورې د خوړو د جدي نه خوندیتوب وضعیت او د ۲۰۲۵ له نومبر د ۲۰۲۶ تر مارچ او د ۲۰۲۶ له اپریل تر سپټمبر پورې اټکل.

شوې او څارل شوې ناروغۍ شديد تنفسي انتانات - ټوخي او زکام، شري، شديد اسهالات او تنفسي انتانات يا سينه بغل وو. په دې مياشت کې د شديدو تنفسي انتاناتو يا سينه بغل ټولټال ۱۶۲،۶۳۸ پېښې راپور او رسيدگي ورته شوې، چې له دې جملې څخه ۱۰۲،۰۸۵ (۶۲.۷ سلنه) تر پنځو کلونو کم عمره ماشومان او ۸۱،۰۷۲ (۴۹.۸ سلنه) يې ښځينه دي. همدا راز د اوبو له کمښت سره د شديد اسهال ۵،۳۰۰ پېښې راپور او رسيدگي ورته شوې، چې له دې جملې ۳،۰۵۴ (۵۷.۶ سلنه) تر پنځو کلونو کم عمره ماشومان او ۲،۵۸۰ (۴۸.۷ سلنه) يې ښځينه دي، چې دا په کوچنيو ماشومانو او ښځو کې د ناروغيو دوامداره لوړ بوج ښيي.

يونيوسف بېرته راستنېدونکو ته د لومړنيو هراړخيزو روغتيايي خدماتو وړاندې کولو ته دوام ورکړ او تر ۴،۰۵۳ ډېرې لومړنۍ روغتيايي مشورې، شاوخوا ۴۶۷ له زيور وړاندې (ANC) او تر ۱۹۰ ډېرې له زيور وروسته (PNC) کتنې يې ترسره کړې. پردې سربېره، په سرحدي روغتيايي مرکزونو (تورخم، سپين بولدک، اسلام قلعه او نيمروز پولو) کې څلور زيورونه وشول، چې د مور او نوي زيږېدلي ماشوم روغتيا يې تضمين کړه. د راپور ورکولو په موده کې، ۳،۸۷۰ بېرته راستنېدونکو ماشومانو په صفري نقطو او د لنډمهالې استوگنې مرکزونو د واکسين کولو په مرکزونو کې چې د يونيسف له خوا يې ملاتړ کيږي، د بدن د معافيت واکسين خدمات/د شري واکسين ترلاسه کړل.

د ۲۰۲۵ کال د اگسټ د ۳۱مې له زلزلې وروسته، چې په کونړ او گاونډيو ولسواليو کې يې روغتيايي مرکزونه زيانمن او ويجاړ کړل، ټولنې د بيارغونې د چارو تر پرمختگ پورې تر ډېره پر لنډمهالو روغتيايي کمپونو او د يونيسف تر ملاتړ لاندې مرکزونو باندې تکيه کړې ده. د جنوري مياشتې په ترڅ کې، په ځانگړي ډول په کونړ ولايت کې، د يونيسف تر ملاتړ لاندې روغتونونو ۱۸ لوی عملياتونه ترسره کړي او تر ۱۴،۰۶۱ ډېرې لومړنۍ روغتيايي مشورې يې ورکړې دي. پردې سربېره، د روانې او فزيکي ټپونو ۱۷۰ پېښو ته رسيدگي شوې او ۴۲۳ رواني-ټولنيزې مشورې ناستې ترسره شوې دي. نږدې ۱۶۹ ماشومان د شري پر وړاندې واکسين شوي، نږدې ۴۲۱ له ولادت وړاندې کتنې او ۲۰۲ له ولادت وروسته روغتيايي خدمات وړاندې شوي او ۵۶ خوندي زيورونه ثبت شوي دي. له زلزلې اغېزمن شوي خلک په درېيو روغتيايي کمپونو کې د درملنې په لټه کې دي؛ پردې سربېره، هغوی د يونيسف تر ملاتړ لاندې نورو نږدې روغتيايي مرکزونو ته هم ورځي.

د واکسيناسيون د منظمو خدماتو له لارې، تر دوه کلنۍ کم عمره ټولټال ۱۶۳،۹۸۵ ماشومان د شري پر وړاندې واکسين شوي، ۱۵۲،۵۹۸ ماشومانو د پېنټاواکسين يا پنځه گوني واکسين درېيم ډوز ترلاسه کړی او ۲۳،۰۵۴ د لوړ خطر لرونکي کسان د کووید-۱۹ پر وړاندې واکسين شوي دي. د واکسين ساتنې ظرفيت پياوړې کولو لپاره، د يونيسف تر ملاتړ لاندې په پنځو زونونو کې د واکسين کولو په ۲۳ مرکزونو کې ۲۳ لمريز يخچالونه نصب شوي دي. د واکسيناسيون د ولايتي پروگرام د دوو ودانيو چې په پکتیکا او جوزجان ولايتونو کې وې، په جوزجان او غزني کې د دوو گودامونو او په کندهار کې د واکسيناسيون د فاضله موادو د پروسس د يوې ساحې د جوړولو چارې روانې دي. د واکسين د ساتلو لپاره له ننګونو څخه له پاکستان سره د پولې تړل کېدل هم دي، چې له امله يې ۲۲۹ لمريز يخچالونه په کراچۍ کې بند پاتې دي.

د ۲۰۲۶ کال په جنورۍ کې، په ۱۷ ولايتونو کې د ۱۱۶ ښځو په گډون ۳۲۲ کسانو د نوي زيږېدلي ماشوم د پرمختللې پاملرنې د نوې کڅوړې، د اکسيجن د درملنې او د ارثي نيمکړتياوو د مديريت، د زيور اختلاطاتو، د مور او نوي زيږېدلي ماشوم د روغتيا د معلوماتو راټولولو او تحليل، ولايتي اصلاحي پلان جوړونې او د مور او نوي زيږېدلي ماشوم د مړينې د څارنې او غبرگون په اړه، چې په کې د مړه زيږېدلي ماشوم بياکتنه هم شامله وه، د روزونکو په روزنه کې گډون وکړ. د عملي مهارتونو د پياوړتيا لپاره، په اتو ولايتونو (کونړ، خوست، پروان، کاپيسا، پکتيا، بلخ، سمنگان او فارياب) کې په اتو نښه شويو روغتيايي مرکزونو کې د مور او نوي زيږېدلي ماشوم مهارتونو لابراتوارونه جوړ او تجهيز شول.

يونيوسف څه باندې ۱۳۶،۵۵۲ کسان (۴۲ سلنه ښځې) د ټولنيزو پلټنيزو پلټنيزو له لارې د روغتيا، تغذي، معافيت او د ناروغيو د مخنيوي په اړه د ژغورونکو معلوماتو په رسولو کې بوخت کړل. ډله ييزو رسنيو او ډيجيټل کمپاينونو دا پيغامونه ۲،۳۹۹،۰۳۷ کسانو ته (۴۸ سلنه ښځينه) ورسول، چې ډېر تمرکز يې د مور او نوي زيږېدلي ماشوم پر روغتيا، منظم واکسين، شري او شديد اسهال و.

## تغذيه

يونيوسف په ټول افغانستان کې د تغذي د خدماتو پياوړي کولو ته دوام ورکوي، چې تر ۳،۴۵۰ ډېر د خدماتو وړاندې کولو مرکزونه تر پنځو کلونو کم عمره ماشومانو کې د شديدې او لوړ خطر لرونکې منځنۍ خوارځواکۍ درملنه وړاندې کوي. د ۲۰۲۶ کال په جنورۍ کې، ۴۶،۷۹۵ ماشومان په روغتونونو کې د داخل بستر او خارج بستر درملنې ته منل شوي دي. د خوارځواکۍ د مخنيوي لپاره، د کوچنيو ماشومانو ۱۸۵،۲۳۴ مراقبينو ته د ميندو، نوي زيږېدلو او کوچنيو ماشومانو د تغذي په اړه مشورې ورکړل شوې، په داسې حال کې چې ۱۸۰،۱۲۴ امېندواره ښځو ته د گڼ شمېر مايکرو نيوترينټونو بشپړونکي توکي ورکړل شوي دي.

د تغذي کلسټر له همکارو مؤسسو سره په همغږۍ، يونيسف په سرحدي پولو، د لنډمهالې استوگنې په مرکزونو او د بيا مېشتېدنې په سيمو کې بېرته راستنېدونکو کورنيو ته د تغذي خدماتو وړاندې کولو ته دوام ورکړ. په جنورۍ مياشت کې، تر ۵،۹۲۸ ډېر بېرته راستنېدونکي ماشومان د خوارځواکۍ په موخه معاينه شول، چې له دې جملې ۲۳۱ ماشومان درملنې ته ومنل شول. ټولټال ۲،۹۴۴ بېرته راستنېدونکو ماشومانو د ويتامين A بشپړونکي ترلاسه کړل، ۳،۴۰۲ ماشومانو ته مايکرو نيوترينټ پوډر ورکړل شول او تر ۱،۸۵۴ ډېرو مراقبينو او ميندو مشورې او بشپړونکي توکي ترلاسه کړل.

په دې موده کې، په ختيځو او شمالي زونونو کې زلزلې ته د غبرگون د يوې برخې په توگه، ۱۳،۱۸۲ ماشومان د خوارځواکۍ په موخه معاينه شول او د شديدې خوارځواکۍ له امله د ۱۷۲ ماشومانو درملنه وشوه. په داسې حال کې چې ۸،۰۷۲ مراقبينو په بېرنيو حالاتو کې د نوي زيږېدلو او کوچنيو ماشومانو

په ټولو ٣٤ ولایتونو کې په ٤٥١ سیمو کې د ټولنیزې تغذیې نظارت دوام لري، ترڅو د خوارځواکۍ د بهیرونو د څارلو لپاره په ژوندۍ بڼه دقیق معلومات تولید کړي.

### زده کړې

د افغانستان تعلیمي نظام د ٢٠٢٤ کال په جنوري میاشت کې د سختو او یو پر بل پسې فشارونو سره پیل شو، چې لامل یې محدودوونکې تګلارې، په لویه کچه د نفوس بېرته راستنېدل، پراخه بېوزلي او تکراري طبیعي پېښې دي. دا هېواد لا هم یوازینی هېواد دی چې نجونې په کې له منځنیو او لوړو زده کړو یې برخې دي، چې له امله یې میلیونونه تنګې نجونې ښوونځیو ته لاسرسی نه لري. دا جوړښتي ننګونې د یو لا وړاندې کمزوري تعلیمي نظام کمزوري کولو ته دوام ورکوي او په ټول هېواد کې د میلیونونو ماشومانو لپاره د زده کړې فرصتونه کموي.

که څه هم په ٢٠٢٥ کال کې د شاوخوا ٤٤٢،٠٠٠ له ښوونځي پاتې ماشومانو (چې ٦٥ سلنه یې نجونې وې) ملاتړ د محلي زده کړو د ټولګیو له لارې وشو، خو دا لاسته راوړنې د کال په پای کې نږدې دولتي ښوونځیو ته د محلي زده کړوله ټولګیو څخه د ماشومانو د لېږد له امله لا هم نازکې پاتې دي. ټولنو په دوامداره توګه د پوهنې پر سرپرست وزارت فشار راوړی ترڅو د زده کړې د دوامداره فرصتونو ډاډ ورکړي، چې دې چارې د یونیسیف او همکارو مؤسسو ملاتړ ته نوې غوښتنې رامنځته کړې دي. په ٢٠٢٤ کال کې، اټکل کېږي چې ٧.١ میلیونه ماشومان بېړنیو تعلیمي مرستو ته اړتیا ولري، چې په دې کې د ٩٠٠،٠٠٠ هغو تازه بېرته راستنېدونکو ماشومانو چې د درسي خونو له ګټې ګوښې، د درسي موادو له کمښت او د ژبې له جدي خنډونو سره مخ دي.

له دغو ننګونو سره سره، یونیسیف او همکارې مؤسسې د زده کړې فرصتونو د دوام لپاره د بیارغونې او مقاومت ستراتیژیو ته وده ورکوي. په لومړیتوب لرونکو کړنو کې د ښوونځیو د زیانمنو شویو زیربناوو بیارغونه، د ښوونکو ظرفیت لوړول – په ځانګړي ډول د مسلکي ښځینه ښوونکو د شمېر زیاتول – او د ځوانانو، په ځانګړي ډول د هغو نجونو او ښځو لپاره چې له رسمي زده کړو یې برخې دي، د مهارتونو د پراختیا ملاتړ شامل دي. هڅې همدا راز د زده کړې د بدیلو لارو لکه د لنډمهالو زده کړو ځایونو او د ټولنیزو ښوونځیو د پراختیا لپاره دوام لري. په سرو سیمو کې دولتي ښوونځي رخصت وو، په داسې حال کې چې په تودو سیمو کې ښوونځیو خپل فعالیت ته دوام ورکړ. یونیسیف د ٢٠٢٤ کال لپاره خپل پروګرامونه وروستي کړي، چې په کې د درسي توکو د چمتو کولو ستراتیژي شامله ده او موخه یې د کال په اوږدو کې تر پنځو میلیونو ډېرو ماشومانو ته د زده کړې د اړینو توکو رسول دي.

### د ماشوم خونديتوب، په بېړنیو شرایطو کې د جنسیتي تاوتریخوالي او له جنسي ګټې اخیستنې او ناوړه استفادې څخه مخنیوی

په جنوري میاشت کې، یونیسیف او پلي کوونکو همکارو مؤسسو د ماشومانو د خونديتوب او جنسیتي تاوتریخوالي د مهمو خدماتو وړاندې کولو ته دوام ورکړ، چې ټولټال ٤٤،٩٧٢ کسانو ته ورسېدل؛ په دې کې ٢٣،٣٧٠ هلکان، ٢١،٣١٥ نجونې، ١٥٧ ښځې او ١٣٠ نارینه شامل دي چې د ماشومانو د خونديتوب او د جنسیتي د تاوتریخوالي د مخنیوي، د خطرونو کمولو او ځواب ویلو خدمات ورته وړاندې شول.

په ښه شویو سیمو کې د رواني روغتیا د ښه کولو، د فشارونو کمولو او د ملاتړیزو سیستمونو د پیاوړتیا هڅو دوام درلود. د رواني روغتیا او رواني-ټولنیز منظم ملاتړ خدمات ١٤،٠٠٨ ماشومانو او مراقبینو ته ورسېدل، چې ٧،٥٩٦ نجونې، ٦،٣٠٥ هلکان، ٥٩ ښځې او ٤٨ نارینه په کې شامل وو. د قضیو مدیریت او ځانګړي خدمات، چې په کې د کورنیو لټون او بیا یوځای کول، انفرادي مشورې او د رواني روغتیا ځانګړو خدماتو ته راجع کول شامل وو، ٣،٠٠٥ هغو ماشومانو او مراقبینو ته وړاندې شول چې ساتنې ته یې اړتیا لرله؛ په دې کې ١،٥٦٢ نجونې، ١،٣٦٧ هلکان او ٧٦ پالونکي (٣٩ ښځې) شامل وو. د جنسیتي تاوتریخوالي د مخنیوي، غبرګون او د خطرونو د کمولو فعالیتونو د ٢٤،٥٦٠ کسانو ملاتړ وکړ، چې په کې ١٢،٥٦٦ نجونې، ١١،٨١٦ هلکان، ٩٧ ښځې او ٨١ نارینه شامل وو.

د پوهاوي ورکولو فعالیتونو د خونديتوب د خطرونو په اړه د ټولنې د پوهې پر پیاوړتیا او د ماشومانو او کورنیو ترمنځ د ملاتړیزو چلندونو پر ترویج تمرکز درلود. په جنوري میاشت کې د ماشومانو پر وړاندې د تاوتریخوالي او رواني-ټولنیزې روغتیا په اړه د پوهاوي کچه ٢٠،٤١٢ کسانو ته ورسېده، چې ٨،٧٤٩ نجونې، ١١،٥٥٤ هلکان، ٦٠ ښځې او ٤٩ نارینه په کې شامل وو.

په افغانستان کې ټولې لا هم د ماینونو او ناچاودو توکو له جدي خطرونو سره مخ دي. په جنوري میاشت کې د چاودېدونکو توکو د خطرونو په اړه د زده کړې فعالیتونه ٢١،٤١٦ کسانو ته ورسېدل، چې ١٠،٦٢٢ نجونې، ١٠،٦٩٦ هلکان، ٥٥ ښځې او ٤٣ نارینه په کې شامل وو؛ دې چارې له چاودېدونکو توکو سره د اړوندو خونديتوب اقداماتو په اړه د هغوی پوهه پیاوړې کړه.

### اوبه، حفظ الصحه او پاکوالي (WASH)

یونیسیف په ختیځ زون کې له زلزلې اغېزمنو خلکو ته د ټانکرونو له لارې د اوبو رسولو حیاتي اقداماتو ته دوام ورکړ. ټولټال ١٧،٢١٧ کسان (٤،٦٣٦ نجونې، ٤،٩٧٠ هلکان، ٤،٠٥٠ ښځې او ٤،٠٥٦ نارینه) هره ورځ د ٢٤٦،٥٠٠ لېټره پاکو اوبو له رسولو څخه برخمن شول. د اوبو کلورین کول او د اوبو د کیفیت معاینه په منظمه توګه ترسره کېږي. ١٨،٧٢٩ کسان چې د اسلام قلعي پولې له لارې افغانستان ته داخل شوي، د اوبو، حفظ الصحې او نظافت خدماتو ته لاسرسی موندلی دی.

یونیسف په صغري نقطه او عمري کمپ کې بېرته راستنېدونکو ته د اوبو، حفظ الصحې او نظافت خدماتو هراړخیزه کڅوړه وړاندې کوي. ټولټال ۳،۹۳۴ د حفظ الصحې کڅوړې او ۳۹،۳۳۸ د کلورین ټابلیټونه چمتو شوي، او ورسره جوخت د روغتیا ساتنې د ترویج فعالیتونه ۴۵،۳۵۹ بېرته راستنېدونکو ته ورسېدل.

د ۲۰۲۵ کال په نومبر کې ټولټال ۱۴۷،۰۳۷ بېرته راستنېدونکي (۶۹،۴۸۲ ښځینه) د سپین بولدک له پولې را تېر شول چې په اوسط ډول هره ورځ ۵،۱۶۱ کسان کېږي. یونیسف په صغري نقطه او د ښه راغلاست په مرکز کې بېرته راستنېدونکو ته د اوبو، حفظ الصحې او نظافت خدمات وړاندې کړل او د کندهار د لنډمهالې استوګنې په مرکز کې یې د حفظ الصحې توکي ووبښل.

په جنوري میاشت کې، شاوخوا ۱۹،۳۱۳ کسانو د اوبو رسولو د پایداره سیستمونو د جوړولو او بیارغونې له لارې د خښاک پاکو اوبو ته لاسرسی وموند، چې په کې د لمړیزې برېښنا پر مټ د اوبو رسولو سیستمونو نصبول، د اوبو د شته تاسیساتو ښه کول او د اوبو د وېش شبکو جوړول شامل دي.

په همدې موده کې، شاوخوا ۱،۸۴۸ کسانو د ټولنیز ګډون له لارې د حفظ الصحې اساسي خدماتو ته لاسرسی پیدا کړ، چې په پایله کې یې ۱۶۲ نوي تشنابونه جوړ او ۱۶۳ شته تشنابونه اصلاح شول. پردې سربېره، ۶۹،۴۵۷ کسان د حفظ الصحې د ترویج اقداماتو تر پوښښ لاندې راغلل. د حفظ الصحې پیغامونو پر صابون د لاسونو مینځلو، شخصي نظافت، د خښاک اوبو پر خوندي لېږد، ساتنې او کارونې او د اوبو، حفظ الصحې او نظافت د مرکزونو پر سمې ساتنې او کارونې تمرکز درلود. په همدې موده کې، د سمنګان ولایت په دره صوف بالا، دره صوف پاین، حضرت سلطان او فیروز نخچیر ولسوالیو او د بلخ ولایت په شولګره او ځلم ولسوالیو کې د ۲۰،۵۷۳ زلزله ځپلو په ګډون، ۴۱،۰۰۰ کسانو ته چې بېرته راستنېدونکي، له شدید اسهال/کولرا او طبیعي پېښو اغېزمن شوي خلک او د خوارځواکو ماشومانو کورنۍ په کې شاملې وې، په اتلسو ولایتونو کې د اوبو، حفظ الصحې او نظافت اړین توکي چې د کورنۍ د حفظ الصحې کڅوړې، د اوبو کڅوړې او د اوبو د تصفې کیمیاوي مواد په کې وو، چمتو شول.

### ټولنیزه ښکېلتیا او مشارکت، ځوانان او تنکي ځوانان او اغېزمنو/زینامنو کسانو ته حساب ورکول

د ۲۰۲۶ کال په جنوري میاشت کې، یونیسف د ټولنیز ګډون او ونډې اخیستنې هڅې پیاوړې کړې، چې له ۳،۵۳۲،۵۶۰ څخه ډېر کسان (نږدې ۵۱ سلنه ښځې او نجونې) یې د خوارځواکۍ د مخنیوي، یوازې په شیدو د تغذیې، واکسین، رواني روغتیا، د ناروغیو مخنیوي او د حفظ الصحې د خوندي لارو چارو په اړه له حیاتي معلوماتو څخه برخمن کړل. پردې سربېره، څه باندې ۴۱۲،۳۴۰ کسان (۴۸ سلنه ښځینه) د ټولنیز ګډون د شته جوړښتونو له لارې په ورته موضوعاتو بوخت شول، لکه د «تعاون» د دیني عالمانو شبکه، د «قهرمانان» د ځوانانو شبکه، د نیانګانو ډلې، د پلرونو ډلې، د ټولنې روغتیايي کارکوونکي، د ماشومانو د خوندیتوب د اقدام شبکې، د ټولنې په مشرۍ د بشپړې روغتیا ساتنې ډلې او د ښوونځیو د مدیریت شوراګانې.

اغېزمنو خلکو ته د یونیسف د حساب ورکولو ژمنې د ټولنې د نظر او د شکایتونو د مدیریت سیستم له لارې نورې هم پیاوړې شوې، چې په جنوري میاشت کې یې د ټولنې ۱۴،۸۹۰ نظرونه ثبت کړل چې ۴۸ سلنه یې د ښځو له خوا وړاندې شوي وو. اټکل کېږي چې د ټولو نظرونو ۸۴.۵ سلنه د یونیسف تر ملاتړ لاندې د ټولنیز ګډون او نظر مرکزونو او نورو ټولنیزو جوړښتونو له لارې ترلاسه شوي، چې محلي او باوري راپور ورکولو چلنونه ته د خلکو مخ پر ودې لېوالتیا ښيي. تر ۹۳ سلنې ډېر د نظر ورکولو پړاوونه په بریالیتوب سره بشپړ شول، چې پر وخت تعقیب، وضاحت یا حل لارې یې تضمین کړې، په داسې حال کې چې نا حل شوې قضیې اړوندو پروګرامونو او بشري کلسټرونو ته راجع شوې.

د ۲۰۲۶ کال په جنوري میاشت کې، ټولنو داسې نظرونه شریک کړل چې روغتیا، تغذیې، اوبه، حفظ الصحه او نظافت، د ماشومانو خوندیتوب او تعلیمي خدماتو ته د لاسرسي په برخه کې جدي ننګونې څرګندوي. دا مسایل په اساسي خدماتو کې تشې او د ماشومانو او کورنیو لپاره مخ پر ودې خطرونه ښيي. ډېری لیرې پراته کلینیکونه اړتیا وړ درمل نه لري، چې د ماشومانو لپاره درملنه ستونزمنوي. ښځې د زیږون پر مهال روغتیايي مرکزونو ته د رسېدو په برخه کې له ستونزو سره مخ دي، چې د میندو او نویو زېږېدلو ماشومانو روغتیا ګواښي. همداراز د روغتیايي زده کړو، په ځانګړې توګه د واکسین او مخنیوي پاملرنې لپاره قوي اړتیا لیدل کېږي. د ماشومانو خوارځواکي یوه مخ پر ودې اندېښنه ده، چې ډېرو خلکو یې ښې نښانې لیدلي دي. هغوی د سمې تغذیې د لارو چارو په اړه د ابهام څرګندونه وکړه او د سالمې ودې لپاره یې د تغذیې بشپړونکو توکو او ویتامینونو ته د ښه لاسرسي غوښتنه وکړه.

دا روغتیايي او تغذیوي ستونزې د اوبو، حفظ الصحې او نظافت له مسایلو سره نورې هم پیچلې شوې دي. ډېری ټولنې پاکو اوبو، مناسبو روغتیايي اسانتیاوو او یا د حفظ الصحې زده کړو ته لاسرسي نه لري، چې د ناروغیو خطر زیاتوي. پردې سربېره، د ټولنو لخوا د ماشومانو د ځورونې د پېښو او د ماشومانو د خوندیتوب خدماتو ته د لاسرسي د ستونزو راپورونه ورکړل شوي دي. په ښوونه او روزنه کې، ځواب ویونکو په کلیوالي سیمو کې د ښځینه ښوونکو کمښت ته اشاره وکړه، چې د نجونو پر حاضري منفي اغېز کوي. هغوی د درسي کتابونو په څېر د زده کړې د اړینو توکو پر نشتوالي هم خبرې وکړې. په ټوله کې، د جنوري میاشتې ورکړل شوي نظرونه په بېلابېلو برخو کې بېړنۍ اړتیاوې تاییدوي چې پر اساسي خدماتو، د ماشومانو پر خوندیتوب او اوږدمهاله پراختیا اغېز کوي.

### جنسیت او د تنکیو ځوانانو پرمختګ او ګډون

د راپور ورکولو په موده کې، په ختیځو، شمالي او مرکزي زونونو کې ټولټال ۲۴،۰۱۴ ښځو او تنکیو نجونو د جنسیتي غبرګون او د خطرونو د کمولو مهم خدمات ترلاسه کړل. یونیسف د خپلو همکارو مؤسسو په همکارۍ، ۱۲،۴۰۸ ښځو او تنکیو نجونو ته د ښځو او نجونو د خوندي ځایونو له لارې اړین ملاتړ چمتو کړ. دا خوندي ځایونه خدماتو ته د ټولنې پر بنسټ د لاسرسي پیاوړي کولو لپاره جوړ شوي او یوه هراړخیزه کڅوړه وړاندې کوي چې په کې



ډیجیټل زده کړې، د مهارتونو پراختیا، رواني-ټولنیز ملاتړ او نور هغه مهم خدمات شامل دي چې د ښځو او نجونو د پیاوړتیا لپاره ډیزاین شوي دي.

پردې سرپرته، ۲،۵۰۳ تنګې نجونې د ژوند د مهارتونو له هغو اقداماتو څخه گټمنې شوې چې د یونیسف تر ملاتړ لاندې پروگرامونو له لارې وړاندې کېږي، چې په کې د لېږد وړ مهارتونه، ډیجیټل سواد او مسلکي زده کړې شاملې دي. همدا راز، ۳،۷۴۶ نارینه او هلکانو د نارینه او هلکانو په شبکو کې برخه اخیستې وه، چې د مثبت مېړانې جنډر/جنسیتي برابری او د ښځو او نجونو لپاره د مناسب چاپیریال رامنځته کولو د مخکښانو په توګه کار کوي. دا نوښتونه د جنډر د زیانمنو نورمونو په اړه پوهاوی رامنځته کوي، د مثبتو او عادلانه کړنو پلوي کوي او اړینو خدماتو ته د ښځو او نجونو د لاسرسۍ پر اهمیت او همدا راز په کورنیو، ټولنو او پراخه کچه په ټولنه کې د هغوی پر مهم رول ټینګار کوي.

### ټولنیز خونديتوب او د بشري مرستو د نغدو پیسو لېږد

په جنوري میاشت کې، یونیسف د میندو او ماشومانو لپاره د نغدو پیسو د لېږد پروګرام له لارې د ۵،۷۱۵ هغو کورنیو ملاتړ وکړ چې امېندواره او شیدې ورکوونکې میندې یې لرلې، چې ټولټال ۳۷،۲۲۷ کسانو ته ورسېدل. په دې کې د سمنگان ولایت د روی دواډ او ایبک ولسوالیو ۲۲،۵۸۸ ماشومان او ۳۲۳ معلولیت لرونکي کسان شامل وو. هرې کورنۍ د دغه پروګرام تر چتر لاندې د نغدو مرستو د وېش په څلورم پړاو کې د ۶۰ امریکایي ډالرو معادل افغانۍ ترلاسه کړې.

د دغه پروګرام موخه دا ده چې د ۱۸ میاشتو په موده کې په څلورو ولایتونو کې د ۶۵،۰۰۰ هغو کورنیو ملاتړ وکړي چې امېندواره او شیدې ورکوونکې میندې او همدا راز تر دوه کلنۍ کم عمره ماشومان لري. د دغه پروګرام موخه د روغتیايي او تغذیوي خدماتو د کارولو پر وړاندې د تقاضا اړخ د خنډونو په لیرې کولو سره، د میندو او ماشومانو د روغتیايي خدماتو اغېزمنتیا زیاتول دي. دا چاره د ټولنیز ګډون له اقداماتو سره د نغدو پیسو د لېږد په یوځای کولو سره ترلاسه کېږي. پردې سرپرته، د ټولنیز ملاتړ د راتلونکو پروگرامونو د ډیزاین لپاره، د مور او ماشوم د نغدو پیسو لېږد د اغېزو د ارزونې یوه برخه هم لري ترڅو د پایلو او ترلاسه شویو درسونو په اړه شواهد تولید کړي. لومړۍ ارزونه بشپړه شوې او ټاکل شوې چې د منځنۍ دورې پایلې به د ۲۰۲۶ کال په اپریل کې خپرې شي.

### د بشري مرستو رهبري، همغږي او ستراتیژي

د بشري بیا تنظیم په تعقیب، یونیسف د تغذیې، اوبو، حفظ الصحې او نظافت او ښوونې او روزنې کلسټرونو لپاره د کلسټر د رهبرۍ او حساب ورکولو په برخو کې او د ساتنې د پراخې همغږۍ ډلې په چوکاټ کې د ماشومانو د ساتنې د کاري جریان په برخه کې خپلو مسوولیتونو ته دوام ورکړ. په محلي کچه، د ولایتي ټیمونو له لارې د سیمې پر بنسټ د همغږۍ په منلو سره، د بشري مرستو او د انسانانو د لومړنیو اړتیاوو د همغږۍ ترمنځ د لا زیاتې بشپړتیا اټکل کېږي.

### د تغذیې کلسټر

د ۲۰۲۶ کال د جنوري په جریان کې، د تغذیې کلسټر همکارو مؤسسو په ټولیز ډول ۳۸،۷۲۹ هغه ماشومان چې په شدیدې حادې خواړخواکۍ اخته وو، په داخل بستر او خارج بستر برخو کې درملنې ته ومنل. له دې جملې څخه، ۹،۹۷۵ ماشومان په داخل بستر څانګو کې بستر شول، چې ۱،۴۶۳ هلکان او ۱،۵۱۲ یې نجونې وې. د پېښو لویه برخه، یعنې ۳۵،۷۵۴ ماشومان، د خارج بستر خدماتو له لارې مدیریت شول، چې ۱۵،۰۰۸ هلکان او ۲۰،۷۴۶ نجونې په کې شاملې وې؛ دا شمېرې د شدیدې خواړخواکۍ د ټولنې مېشته مدیریت پر دوامداره ټینګار دلالت کوي.

په همدې موده کې، تر پنځو کلونو کم عمره ۵۱،۵۵۹ ماشومان د منځنۍ شدیدې خواړخواکۍ لپاره ومنل شول، په داسې حال کې چې ۱۳،۲۷۳ امېندواره او شیدې ورکوونکې میندو د منځنۍ شدیدې خواړخواکۍ د درملنې خدمات ترلاسه کړل. د درملنې پایلې ښې چې د شدیدې خواړخواکۍ ۳۴،۶۵۰ پېښې روغې شوې دي او ورسره جوخت تر پنځو کلونو کم عمره ۵۵،۱۴۸ ماشومان له منځنۍ شدیدې خواړخواکۍ رغېدلي دي، چې دا د راپور ورکولو په میاشت کې د ژوند ژغورونکو تغذیوي اقداماتو په وړاندې کولو کې د پروګرام دوامداره او ښه فعالیت ثابتوي.

د تثبیت/ثبات مرکزونو او بستر پېښو تحلیل په ټول هیواد کې د دغو مرکزونو خدماتو د لومړیتوب بندۍ او منطقي کولو اړتیا په ګوته کوي. د ۲۰۲۵ کال تر پایه، د شدیدې خواړخواکۍ بستر خدمات ۱۴۸ فعالو تثبیت مرکزونو ته پراخ شوي وو. سره له دې چې په وروستیو کلونو کې د خدماتو پوښښ ښه شوی، خو جغرافیایي وېش لا هم نابرابره دی؛ ځینې مرکزونه لږ کارول کېږي، په داسې حال کې چې د لوړ فشار لرونکي ولایتونه لا هم کم خدمات ترلاسه کوي او د ناروغانو منل په دوامداره توګه د جون او سپټمبر ترمنځ خپل اوج ته رسېږي. تر شپږو میاشتو کم عمره نوي زیربډلې ماشومان د بستر کېدونکو نږدې درېیمه برخه جوړوي، چې دا د هغوی دوامداره زیانمن توب او د خطر سره مخ میندو او نوي زیربډلو ماشومانو د مدیریت (د شدیدې خواړخواکۍ د هر اړخیز مدیریت) اقداماتو د پراخولو اړتیا په ګوته کوي. که څه هم ملي فعالیتونه په عمومي ډول په منلو وړ معیارونو کې دي، خو په ځینو ولایتونو کې د مړینې او له درملنې څخه د پاتې کېدو لوړه کچه د کیفیت په برخه کې محلي تشې ښي. د شدیدې خواړخواکۍ د هر اړخیز مدیریت تخنیکي کاري ډله به په ۲۰۲۶ کال کې د نابرابریو، موسمي فشارونو او د پاملرنې کیفیت د ننګونو د حل لپاره د مرکزونو د منطقي کولو، نقشه کولو او لومړیتوب بندۍ په برخو کې لارښوونه وکړي.

په ۲۰۲۶ کال کې د تغذیې کلسټر لومړیتوبونه د ۳ او ۴ شدت لرونکو سیمو کې د مخنیوي او تغذیې خدماتو ته د لاسرسۍ زیاتول دي چې د خلکو د ابتدایي اړتیاوو له فعالانو سره به نږدې همکاري ولري، د څو اړخیزو همکاريو له لارې د ماشومانو د خوړو ښه کول، د تغذیې د لومړنۍ خبرتیا سیستم او ځواب

ويلو پياوړتيا او د ملي او محلي بنسټونو د مانا لرونکي گډون لپاره د محلي کولو د پلان جوړول او پلي کول په کې شامل دي.

### د زده کړو کلسټر

د ۲۰۲۵ کال يو شمېر ننګونې په ۲۰۲۶ کال کې هم د زده کړو پر بهير اغېزې لري. همکارې مؤسسې لا هم د زلزله خپلو ټولنو او بېرته راستنېدونکو کډوالو ملاتړ ته ژمن دي. د بېرته راستنېدونکو په برخه کې، زده کړو ته د ماشومانو د لاسرسۍ په برخه کې لا هم لويې تشې موجودې دي. ټولنې په زياتېدونکي ډول د بېرته راستنېدونکو ماشومانو د ځای پر ځای کولو لپاره د اضافي لنډمهالو تعليمي ځايونو د جوړولو غوښتنه کوي.

د جنوري په پای کې، د کلسټر همکارو مؤسسو نږدې ۲۳،۵۸۹ ماشومانو (۱۴،۲۷۲ نجونې) ته لاسرسۍ موندلې او کله چې په مارچ کې له ژمنې رخصتۍ وروسته ښوونځي پيل شي، دا شمېرې به نورې هم لوړې شي. لا هم د زده کړې کلسټر د يو داسې همغږۍ ميکانيزم ته پر لېږد بحثونه روان دي چې بشري اړتياوې او د انسانانو لومړنۍ اړتياوې دواړه سره يوځای کړي.

### د ماشومانو د خونديتوب کاري ډله

د ماشومانو د خونديتوب کاري برخې د خونديتوب د همغږۍ ډلې تر چتر لاندې د ماشومانو د خونديتوب د اقداماتو د همغږۍ په برخه کې خپل مخکېنۍ رول ته دوام ورکړی دی. د ۲۰۲۶ کال له پيل راهيسې، دغه کاري برخه د بشري بيا تنظيم له امله د همغږۍ له رامنځته شويو نويو بدلونونو سره همغږي شوې ده. د ۲۰۲۶ کال د لومړۍ ربعي لپاره د همکارو مؤسسو د پېژندنې پروسه روانه ده او ياده څانګه د خونديتوب کلسټر تر مديريت لاندې د بشري اړتياوو د غبرګون پلان د مياشتني غبرګون او فعاليتونو د څارنې فورمونو له لارې له خپلو همکارو مؤسسو سره نښلول شوې ده.

په جنوري مياشت کې د ماشومانو د خونديتوب د کاري برخې همکارو مؤسسو ۴۶،۵۶۴ کسانو ته لاسرسۍ موندلې، چې ۸۸۳ معلوليت لرونکي کسان هم پکې شامل دي<sup>۳</sup>. ماشومانو، مراقبينو او والدينو ته د ماشومانو د خونديتوب په وړاندې شويو خدماتو کې د رواني روغتيا او رواني-ټولنيز ملاتړ د کلیدي معلوماتو رسول، د ماشومانو لپاره د خوندي ځايونو له لارې منظم د ياد ملاتړ، د قضيو مديريت، د ژمنيو کاليو وېش او د ماشومانو د خونديتوب د ټولنيزو کارکوونکو لپاره روزنيز پروګرامونه شامل وو.

### د اوبو، حفظ الصحې او پاکوالي کلسټر

د اوبو، حفظ الصحې او نظافت کلسټر د خپلو همکارو مؤسسو ترمنځ همغږي رامنځته کړه ترڅو د اوبو، حفظ الصحې او نظافت په برخه کې د بشري غبرګون موثريت، ځواب وينه او د وړاندوينې وړتيا پياوړې کړي، تشې ډکې کړي او اغېزمنو خلکو ته د معياري مرستو باکيفيته رسول ډاډمن کړي.

د راپور ورکولو په موده کې، د کلسټر د همغږۍ د فعاليت د څارنې سيستم ۲۰۲۵ راپور وروستی شو او د ۲۰۲۶ کال د بشري اړتياوو او ځواب وينې پلان بشپړ او له همکارو مؤسسو سره شريک شو، ترڅو د گډ پلان جوړونې او لومړيتوب ټاکلو لپاره د لارښود په توګه وکارول شي. د کليو د بيارغونې او پراختيا وزارت سره اړيکې دوام لري ترڅو د هوکړه ليکونو اړوند پاتې مسايل حل او په ساحه کې د همکارو مؤسسو د فعاليتونو پلي کولو او لاسرسۍ ته لاره هواره شي. په ټولو سيمو کې، د اوبو، حفظ الصحې او نظافت همکارو مؤسسو د بېرته راستنېدونکو، د ژمي شرايطو، وچکالۍ خپلو سيمو او نورو بېرنيو اړتياوو په وړاندې خپلو همغږو هڅو ته دوام ورکړ. مرستې په سرحدي مرکزونو او د بېرته راستنېدو په سيمو کې وړاندې شوې او همدارنګه له پې ځايه شويو کمپونو او زيانمنو ټولنو سره د پاکو اوبو، روغتيا ساتنې خدماتو، د حفظ الصحې ترويج او د اړينو توکو د وېش له لارې ملاتړ وشو. د عامې روغتيا وضعيت ښه شوی او په دې موده کې د شديد نس ناستي يا اسهال کومه نوې مثبتې پېښه نه ده راپور شوې.

په ټوله کې، ۱۴۳،۷۹۲ کسانو ته د اوبو، حفظ الصحې او نظافت خدمات وړاندې شوي دي. د عملياتي پرمختګونو د ارزونې، د همکارو مؤسسو د تازه معلوماتو شريکولو، د تشو او خنډونو پېژندلو او د اصلاحي ګامونو په اړه د هوکړې لپاره منظمې ملي او سيمه ييزې همغږۍ ناستې ترسره شوې.